

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko iberoamerických studií
FF UK

Oponentský posudek diplomové práce

Petr Prouza, *Britská pěchota a proměny evropského válečnictví na přelomu 18. a 19. století*, 101 str. rkp.

Diplomant si za téma své práce vybral segment problematiky, která v posledních letech přitahuje značnou pozornost nejen profesionálních historiků, ale také zájemců z řad široké veřejnosti, tedy problematiky vojenských dějin. Tuto stále rostoucí pozornost amatérů i jejich odborných rádců dokazují tisíce nadšenců, kteří si pořizují uniformy vojáků napoleonských válek i jejich zbraně, ať už v replikách nebo originálech, a táhnou celou Evropou, aby na bojištích u Slavkova či Lipska nastupovali proti partnerům ve srážkách kopírujících slavné bitvy. Prouza ovšem nechtěl sledovat válčení na přelomu osmnáctého a devatenáctého století v celé jeho šíři, zajímala ho taktika britské pěchoty, jak se zrcadlila v příslušných vojenských rádech a předpisech, přičemž samozřejmě uvádí obsáhlé exkurzy především do předpisů francouzských. Nejen proto, že je považuje za dokonalejší než řady britské, přinejmenším do počátku devatenáctého století, ale také proto, že to byly předpisy armády, která byla po celé osmnácté a počátek devatenáctého století hlavním nepřítelem britských ozbrojených sil.

Diplomant uvádí při své analýze předpisů britských vojenských řádů a jejich realizace příklady z různých bojišť, přičemž v oblasti praktických příkladů mají důležité místo odkazy na operace britské armády na Pyrenejském poloostrově a to jak v diplomantových popisech činnosti oddílů při střetnutích s nepřítelem, tak v bohatých citacích přímých účastníků srážek, zejména vyšších důstojníků. K podpoře svých závěrů přitom uvádí i pohledy důstojníků jiných armád, zejména pruské či francouzské, což je v daném kontextu přirozené. Pruská armáda měla tradičně znamenitou pověst a francouzská armáda představovala, jak už bylo řečeno výše, po celé století osmnácté a počátek století devatenáctého nejváženějšího protivníka britských jednotek. Tak tomu bylo přirozeně i během zmiňované poloostrovní války.

Prouza doplnil svoji analýzu i kapitolou, v níž sledoval i jiné otázky než taktiku různě velkých uskupení pěchoty britské armády. Věnoval ji výzbroji, z pochopitelných důvodů zejména křesadlové mušketě Brown Bess. Zbraň byla sice v druhém desetiletí devatenáctého století, jíž Prouza svou analýzu končí, už poněkud antikvovaná, přesto však stále patřila mezi kvalitní nástroje zabíjení. V Británii ji dodávalo od roku 1722 několik výrobců, ve výzbroji britské armády vydržela ale až do třicátých let 19. století, v koloniích pak sloužila ještě déle. Tyto muškety nakoupili také Švédové a z přebytků právě po napoleonských válkách také mexická vláda. Bojovaly s nimi i oddíly Santa Anovy severní armády v během války v Texasu a svoje kvality prokázaly zejména v bitvě o Alamo. Tady nijak nevadilo, že ve srovnání s texaskými puškami amerického typu měly menší účinný dostřel, asi 160 metrů, velkou výhodu však představovaly úchyty pro bajonety, na jejichž ostrých břitech patrně skončila většina obránců misie přeměněné v pevnůstku. Prouzův popis zbraně a jejích vlastností, kadence střelby, přesnosti a dostřelu je doprovázen zase citacemi dobových svědectví, zejména případě pruské doktríny rychlé a masivní palby, jimž dávali prouští vojenští

teoretici i praktici dlouho přednost před přesností. Prouza považuje tuto praxi za jeden z faktorů,“ který přispěl k žalostným výsledkům pruské armády v bitvách u Jeny a Auerstädtu.“ (str. 76) Diplomant se v kapitole nezabývá jen samotnou mušketou, ale také municí, jež byla pro tuto zbraň používána, přičemž odkazuje nejen na písemné prameny, ale také nálezy historické archeologie.

Také díky kapitole o výzbroji lze konstatovat, že Prouzova diplomová práce podává velmi dobrý obraz britské pěchoty a jejího způsobu boje na přelomu osmnáctého a devatenáctého století a vysvětluje úspěchy, jichž Británie ve válce s Napoleonem dosáhla.

Práce je příkladem textu, na němž je vidět nejen autorova inteligence, přehled po problematice a péle, ale také zájem, který byl evidentně hlavním motivem diplomanta při volbě tématu. Zcela splňuje všechny požadavky kladené na diplomové práce a já ji proto doporučuji bez jakékoli výhrady k obhajobě. Navrhuji potom hodnotit jako výbornou.

V Praze, dne 9. září 2015.

Prof. Dr. Josef Opatrný

